

Womhaj Bóh!

Cišto 35.
2. septemb.

Lětnik 4.
1894.

Serbske njeđzelske łopjenka.

Wudawaju so kóždy kóbotu w Šmolerjez knihiczišcežetni w Budyschinje a štu tam dostacž sa šchtwórtlětnu pschedplatu 40 np.

15. njeđzela po šwj. Trojizy.

Mat. 6, 26: „Wone njebyja, wone nježnu, ani nje-
khowaja do bróznjow; a wasch njebieski wótczež je wschat
sežiwí“.

Daježe temu Knjesej khezju twaricz a hospodaricz,
praji Luther, njepsychimaj jemu do jeho skutka, jemu šluscha
šo sa to staracz, niz pak tebi. Šluscha-li wjele do domu:
derje, Bóh tón Knjes wschat je wjetschi dzyli dom; tón,
kiz napjelni njebieska a semju, budže tež khezju napjelnicž móž.

Dokelž ty njehladašch na teho, kiz dyrbi dom na-
pjelnicž, dha dyrbja woprawdže wschě kucziki próšne wostacz.
Hdyž ty pak na njeho hladašch, dha njepytnjesch nihdy,
hacž je kuczik próšny: šo tebi šda wscho polne bycz, a je
tež wscho polne. Šeli pak šo njeje polne, dha je twojeho
widženja wina, runje jako šlepeho, šo wón šlónzo njewidži.

Alle š tym njeje rošymicz, jako by Bóh tón Knjes
dželacz šakasał. Dželacz dyrbimy, ale žiwnošcz a polnošcz
domu wschat nješmemy dželu pschivibacz, ale jeniczzy
dobrocže a žohnowanju Božemu. Bóh tón Knjes chze czešcz mēcz,
jako tón, kiz dawa šam wscho tycže. Pschetož hdy by ty runje
što lēt worał a wscheho šwēta dželu czinił, dha tola njeby
šamohł, jeniczke štwjelzo se šemje wuwjescz; ale Bóh tón
Knjes, bjes wscheho twojeho džela, bjes tym, šo ty špisch,
czini se šornjatkow štwjelzo a telko šornow na nim, kaž
wón chze.

Bóh tón Knjes sežiwí człowjeka po tym druhim
waschnju kaž wschě druhe šwējata, kaž 147. psalm praji:
Wón dawa škotu jeho pizu, mlódnym rapakam, kiz šo
š njemu wołaju. Šeho runja psalm 145, 15. 16:

Wschitkich woczí cžakaju na tebe, a ty dawášch jim jich
šchwajju w šwojim cžaku; ty wotewrješch šwoju ruku a
nabyczišch wschitko, šchtož žiwe je, š dobrym špodobanjom;
to je š polnošczu a š došahanjom. Nětk njeđzela žane
šwērjo wo šwoju pizu, ale kóžde ma šwój škutk; potom
pyta a namaka jo šwoju pizu. Šak dyrbi człowjek tež
dželacz, ale tola pschi tym wjedžecz, šo je drugi, kiz jeho
sežiwí, hacž jeho dželu, mjenujzy Bože žohnowanje; byrnjež
šo šdało, jako by jeho dželu sežiwíło, dokelž Bóh tón Knjes
jemu bjes džela ničzo njedawa. Šamjen.

Wyšle wo ženjenju.

Porucz temu Knjesej šwoje puczel!

Šo Š. Šchrenku.

Šažne ženjenje.

(Šotraczowanje.)

Wjes israelskimi dželczimi bēšche waschnje, šo šahe ženicz, runje
šak w starej šchesczijanškej žyckwi. Šež Luther poruczjuje šo šahe
ženicz. Wēšcže wschoł ma šo pošdže ženicz, wošebje pola mužow,
kofsij šebi mlóde holzy wošmu, šwój hubjeny boł. Šomyšl šebi
na dželcziwoczehnjene psches štareho nana; ale pscheczimo pschesaž-
nemu ženjenju je tola tež wullich wobmyšljenjom. Pschede wschēm
dyrbi šo to wobšedžbowacz, šo dyrbi šak derje pola mlóđženja kaž
pola mlódeje holzy czelne wutworjenje dokonjane bycz, hdyž šo
ženitej; to je pscheczimo pschirodže, hdyž šo to přjedny štanje, šchtož
šo pola holzow bohuzel husto štawa. W człowškim žiwjenju
něšchto rjane pobrachuje; hdyž człowjek w pošdžich lětach ničzo
powjedacz njemóže wo tym cžaku, hdyž bēšche nježenjenty. Ša
wērjazych šchesczijanow je to dopomnjecže na tón cžak pschego
lubošne.

Wschiczina tajkich šažnych ženitwow husto w tym leži, šo šebi
mlóđzi hžjo do šonfirmozije blisťo šupja. Ša mam to ša šchłóđne.

Staršči dyrbja wachowacj nad swojimi dźěćimi a štož je na nich, je wobarnowacj pytač pšched tajkim sažnym lubkowanjom, kotrej w wjele padach wutrobu womaje, a młodych wodzerzuje se wschej frutošču něšto hódne sa posdžišche žiwjenje nawuŕnjec. Derje temu młodzenzej a tej młodej holzy, kotrejž stej swobodnej, so móžetej to wschitko nawuŕnjec, štož w posdžišchim powołanju a mandželstwje trjebatej. Ze-li wutroba polna čělnych myšlow potom je čłowjek hubjeny wučomž. Brajicž wschať so móže, so šebi młodaj, kiž so lubujetaj, šebi na ničjo njeczište njemyšlitej a so w tym sa wobaju wěšte wobarnowanje leži. Za to w jenotliwych padach pšchidam, myšlu pak, so ma i wjetšcha tamna strona pšchewahu. Wošebje pola młodzenzow mam sa jara nusne, so maja wudošahazežo čaša sa dokladne pšchihotowanje na powołanje, so njejšu wobtnježeni wot teje myšle: kak dyrbi to šapocžec, so mohł so prawje bóršy woženicz? Tajke myšle podrywaju rošbudzenošć a pilnošč młodzenza.

Wopacžne je tež, hdyž so staršči, wošebje maczerje, strachuja, so mohła jich dźowka „šedžo wostac“, sahe šwoje šyče pšchestrēja nawoženju kójicž. Štož to čini, w wěrje nješteji. My dyrbimy so temu šnjesej dowěrjeć sa našče dźěći, wón dyrbi je šastaracž. Štož so Boha boji, to wě. Na šchesczijskeho młodzenza hubjeny šacziščež čini, hdyž pytnje, so chzedža jeho kójicž; husto so i tym napschecziwne dozpije. — Šunje tak wopaf je, haj, pšchecziwo žonjazemu waschnju, hdyž so młoda holza wo młodzenza prózuje. Wona dyrbi i měrom wostacž a hdyž so i młodzenzej čehnjena čuje, njech hlada, so so šwasana njeczuje. Něotra holza je hižo pšches to do hubjenstwa pšchischa, dokelž jeina lubošć wotmolwjenja njenamata a wona so teho dla šmjercž rudžesche.

Šchesczijske njewědža po šwěće činicz. Šwět thodži sa šwojim wješelom; wón pšchezo „pyta“, dokelž žaneho špokojenja nima. Wón je pšchede wschēm tam, hdyž je wješe. Teho dla je wotpohlad wjele staršchich, šwoje dźěći tajke woczahnjec, so móža so na wošebnych balach a pšchi podobnych škladnoščach hódnje šadzeržec. Šak něotra macž myšli, so jeina dźowka praweho muža njenamata, hdyž ju sa šwětne towarštwo njewocžehnje. Ša myšl je teho dla tak rošchěrjena, dokelž šu so tyšazy mandželstich pšchi rejwanju šesnake. My jim to njesawidžimy, ale my šmy i tamnym mužom pšches jene, kotryž praji: „Štož chze so ženicz, dyrbi holzu najprjedy w wschēdnej draščje widžecž.“ Wěščje potom wěščzišcheho šacziščeža wo čłowjeku dostanjesh, hacž na rejwanškej lubi.

Šdy by hešło kóždeho młodzenza a kóždeje młodeje holzy bylo: „Šwjatny je čaš młodoščje“, by so praschenje: „Šak sahe dyrbi so čłowjek woženicz?“ kóžcho rošbudžiko. Bohu je pola wjele čaš młodoščje čaš njeczišteho žiwjenja, so je hrēcha a šlabošče dla i sažnej žentwje radžicž, so by so wjetšcha šškoda wotwobrocžika. Šdyž dyrbja so teho dla sahe woženicz, je to pšchi wschēm tym šrudžaze, ale tež japoschtoš šawoť praji sa tajke pady: „Njech so woženja!“ 1 Kor. 7, 9. Šo jene pak so njech njesabudže; wutroba pšches žentwu hinašcha njebywa; dyrbi-li hinať byčž, dyrbi čłowjek se wschej njeczištošču šwojeje wutroby i šesufowemu šchizje pšchicž. Šenož šchryštušowa krej a duch móžetej pokutnu, poniženu wutrobu wučziščicž; mandželstwo to njecžini.

Pšches měru šrudne je, so dyrbi so w našchim čašu wjele ženicz, a wo njewješczinškim wěnzju abo i najmjenšcha wo šakšuzenym wěnzju so rēcžecž njemóže. Šo wostanje čornny blaf sa žyke žiwjenje, hdyž je čłowjek sa wopor šwojeho hrēcha do mandželstwa šupicž dyrbjať. Šdyž to w našchim čašu wjele wjazy hańba njeje, šwědčzi to wo škazenošči našcheho naroda. Ach so bychmy wjazy staršchich měli, kotřiz mohli šlubjonych pšched Božim woblicžom rošwucžicž, tak wažne je sa žyke mandželstwo a sa wuwijanje šnutštowneho žiwjenja so do kwaša póžcziwje šadzeržec. Šubjenstwo w wjele mandželstwach je ščehwť njepóžcziwosče do kwaša.

Šsu pak tež młodzenzojo, kiž i wěštej rošbudzenošću praji: „Ša dlěje čakacž njemóžu, ja dyrbju so ženicz, so njebych do hrēcha panyl. Ša čuju i tajkimi ludžimi, kotřiz wušnaja, so mozy nimaja, so hrēchej pšchecziwicž a so tola hrēcha boja. Pšchi tym wschēm pšchidacž njemóžu, so je sa nich woprawdže nusne, so ženicz. Šim je wjele bóle trjeba teho šesnacž, kiž je hrēch, šwět a čžerta pšchewinyl. Niamasch-li mozy, hrēchej so pšchecziwicž, dži i šesufej; wón ma a da tebi móž. Šapocžiti so modlicž a hnadu twojeho Boha pytačž, so by wot šnutštowneho wotrocžstwa a nje-

mozy wošwobodženy byl. Pytaj towarštwo jenaf šmyšlenych, kotřiz so i tobu modla. Šotom šmejesh šynloščje došč, so so njetrjebasch ženicz, kaž dolho so to Bohu špoda.

Ša kóždeho čłowjeka wobžaruju, kotryž šebi myšli, so dyrbi do mandželstwa šupicž, dokelž pucž hiščje nješnaje, po kotrymž so čžeko šchizuje. Wón budže w mandželstwje bóle a bóle pod hrēch podaty. Š, tak jara je nusne, so čłowjek towarštwo šchizowaneho a horjestanjeneho šbóžnika, prjedy hacž so ženi, na šwojej wutrobje našhoni a i hrēchom, kiž we wutrobje bydli, i šesufowemu šchizje čžeknjecž nawuŕnje, hdyž Boh w šwojim šynu hrēch w čžele šatama a hdyž je jeho móž šlemik! Šom. 8, 3. 4. Šara nusne je, so hižo młodzenž a młoda holza w modlenju móž Božeho šłowa a šynlošč šwjateho Ducha našhoniť, so byšchaj wot wopacžneje myšle so wušłobodžiko, so mohł ščo pšches ženjenje šwobodnošč wot hrēcha dozpicž. Šesuf, a šesuf šam wušwobodži. Ša bych to rad kóždemu młodzenzej a kóždej młodej holzy do wušchom šawoťaf, so bychu pšched žaľošnym šakšudženjom šakšowani byli, pod kotrymž wschelozy mandželšy šdychuja a pod kotrychž ščehwťami wjele žonow štona. Šso ženicz njeje dźěćaze hrajkanje; derje tym młodzenzom a młodym holzom, kotřiz so pšched Bohom prascheja: Ššto trjeba čłowjek so mohł so ženicz? (Šotracžowanje.)

Šhubjeny a namafany.

Šcheložit Š. Š.

Šo bē pšched něšto lětami, so na šwajcarskim mišionškim šwjedženju droheho muža Božeho wo pšchirunanju šhubjeneje wozny a šhubjeneho kroscha rēcžecž šlyšchach. Wón něhdže tak powjedasche: „Wozka je so wot šadka šaběžaka a šama pšches šwoju winu so w puščinje šakšudžika, hdyž bjes šwěrneho pytanja pastyrjoweho by dyrbjať hubjenje šawutlicž. Šhubjeny byčž pak je pšchezo hubjeny dońt ale šhubjeny byčž šam pšches šwoju winu tola najšrudnišchi.“ Šak našch luby předať to na póhanstwo naščowasche, ššto wo tym powjedasche, tak so našch šnjesh šesuf šbēhny, so by to šakšudžene pytať, to wam jow njemóžu wschitko šašo rošklascž; jenož něotre ščowčka wo tym druhim pšchirunanju tu pšchistaju. „Wozka je so šama šhubika, krosch bu šhubjeny; wobšedžet je jemu jenož tak wupanycz dať. Šady bych wam wschitke te škutne napominanja šdželiť, kotrejž našch předať so ščozuju na tute šłowa wschitkim tym dawasche, kotrymž šu dušche dowěrjene, kaž tež jeho žadanje a nucjenje, so bychmy so sa panjenych štarali, jich pytali, a wušchowali; ale to by mi pšchjara wobšchěrne bylo. Š tutech krotkich šłowach mamy hižo došč rošpominacž.

Dolho hiščje šym tež tute šłowa pšchi šebi rošpominat, a hdyž šu mje moje myšle dowjedle, chzu tebi, luby čžitarjo, powjedacž. Wone mje dowjedžechu na měštno mojeho přjedawšcheho dželanja w šndiškej, do špomozěršcheho doma, hdyž je pytaža lubošć našcheho šbóžnika něotry do procha padnjeny krosch nahromadžika. Šrašchecž so dyrbjach: njeruna so tež mišionstwo tutej pytažej žonje w pšchirunanju? Še čžmowym domje, w nozy póhanšwa pyta wone šhubjeny krosch se šwěćazej šawězu i wušwětłazym šłowom Božim, i horzej lubošću našcheho šbóžnika i hrēšnikam, pyta šhodu do šłota hrēcha potepjenu dušchu, haj pyta žyke póhanstwo. Š kaste je to wješe, hdyž je so šhubjene namafalo! Šo by, luby čžitarjo, tež džel měť tajkeje wješeloščje, chzu čži něšto wo někotrych tajkich šhubjenych a namafanych kroschach powjedicž a powjedacž.

Šo šndiškeje, do wulkeho šławneho wot hinduškich „šaschi“, to je krašneho, mjenowaneho města šenanes čže dowjeddu. Wone leži w poš kole na lěwym brjošy řeli šanges, kotrejž šwjata woda niž jenož wschitke šhorošče šahojicž ale tež wušad hrēcha wotnyčž šamóže. Ši mile we wokolnošči je šwjata krajina, so kóždy, šštož tu wumrje, njech je wječch abo prošchec, njech je bramina abo i žyła do žaneje kašty škušchazy, runy pucž do njebješ dojedže. Teho dla pucžuja tyšazy do šenares tu wumrjecž. Ššmjercž wěščje namafaju, ale ach, woczakane njebješka niž. Šle do šřjedža tuteje šmjertneje nozy je šnjesh žiwjenja šwojich pošłow pošłaf, so bychu tutym dušcham se šmjercže do žiwjenja dopomhali. Šóbla pšchibóššich štemplom a pošla mušamedanškich mušchejow je poštašil šwój šchiz, so bychu so wokoło njeho šhromadžili wschitzy, kiž wo wumóženje šdychuja. Šschelake mišionške towarštwu dželaja w šenares. Škapalnje a šchule šu so natwarise, šcyrotownje poššicža wjele štam džeczom wušchowanje a wučžet, a male špocžatkne šhdlišchčža mišionškich towarštwow šigra a šerole pošlafuja nětko

na wulku fšhefczjanſku woſhadu. W jenej fšhefczjanſkej ſchuli ſapocznije naſcha hiſtorija; w gymnaji, briedž meſta ležazym. Hiſtoreje bę rano ſahe; woſna a durje wulkeje ſchulſkeje iſtwy bęchu wotewriene, ſo mōžachu czi, kiž nimo dżęchu, wjeſelu a ſo radowazu cziſodku ſchulerjom wohladacz. Hižo doſho tedžbowalſche wuczer knjeſ W. na jenu pſchihladowarſku, na něhdže dwanaczeletnu holeczku, kotraž bę ſo do duri ſtupika. S bliſkotazymaj woczomaj po rynch ſchulerjom horje a dele hladalſche, doniž jej ſkōncznie proſcho na wuczerja njeſkozi. Tutōn t nej do durjom pſchiſtupiwſchi ſo ju wopraſcha, ſchto chze? „Sahib“, wona džeſche, „ſym hōdna; niſoho nimam kiž by ſo ſa mnje ſtarat“. Wuczer da jej maſy pjenjeſ a něſchto maſo praženeho rajſa, kotryž wona hnydom ſjē. Ale tež potom ſo wona ſe ſwojeho meſtna pſchi durjach njewotſali! ſdaſche ſo, ſo ſo jej tam lubi. „Nimacſch žaneho pſcheczeſtwa?“ wopraſcha ſo jeje knjeſ W., kiž mejeſche wutrobne ſobuželenje ſ tutym proſchercim dżęczom. „Niſoho nimam“, to bę to frōtke wotmolwjenje. „Duž nimacſch tež žaneje domiſny“, ſo dale praſchecſche. „Bo haſach woſoło bſudžo proſchu“, ſnapſchecziwi holeczka. Knjeſ W. ſebi woſomiſ pſchemyſliwſchi radžeſche temu holeczatk, ſo by ſ nim do ſyrotnižy miſionarow ſobu ſchta, hđžež mohla wuczer namafacz. Wona hnydom do teho ſwoli.

(Potracžowanje.)

Juntrōcz ſo narodžicž a dwōjžy wumrjecž. Dwōjžy ſo narodžicž a juntrōcz wumrjecž.

My ſmy ſo wſchitžy juntrōcz narodžili, ſo bychmy do tuteho ſwēta ſaſtupili; a my dyrbimy wſchitžy juntrōcz wumrjecž, ſo bychmy ſaſo ſ njeho wuſchli. Wo tym je ſebi kōždy meſtn, ale něſchto druge njewē kōždy a kōžda, mjenujžy, ſo je wuſche tuteho naroda a tuteho wumrjecža hiſtoreje drugi narod a druga ſmjercž, wot kotrejuž naſche ſbože abo njeſbože ſa wēcznoſcž wotwiſujetej. — „Zeli ſo ſo ſchto ſ noweho njenarodži, njemōže wōn Bože kraleſtwa wohladacz“, (Jan. 3, 3) praji tōn Knjeſ Jeſuſ.

S naſchim cželnym narodom ſaſtupimy do ſhubjeneho, ſatamaneho ſwēta, do ſatamanſtwa, na kotrymž mamy wſchitžy bjeſ roſdžela džela. Tu njeje žane roſdželenje. Tu ſo njejedna wo bohatty abo ſhudny, wo ſprawnyy abo ſtych, wo ewangelſkich abo kaſtoliſkich. My mamy wſchitžy ſ pſchinarodženia wēczneho ſatamanſtwa džel. My mamy po tajkim dwojaſu ſmjercž pſched ſobu: cželnu ſmjercž najpriedy, kotraž naſche žiwjenje na ſemi ſkōnczi, potom druhy, wēcznu ſmjercž, helu.

Ale Jeſuſ Khrystuſ je pſchiſchōt, ſo by naſ wuſwobodžit. Boži Eſyn, wot Boha pōkſtany, ſo nam jaſo tōn poſticiuje, kiž ma ſam mōž naſ wumōž a kiž je ſwoje žiwjenje ſa tōn ſkutk podat. Pſcheſ domērienje t njemu a wēru do njeho mōžemy wumōženi byč. Bōh wotmolwi na naſchu wēru ſ tym, ſo ſaſožl noweho žiwjenja, wēczneho žiwjenja, do naſ položi. — „Schtož do teho Eſyna Božeho wēri, tōn ma wēczne žiwjenje.“ (Jan. 3, 36).

— Wōn njepſchiūdže do ſudženia, ale je ſo wot ſmjercze t žiwjenju pſchecziſchczat; wōn na wēczne njewumrje. To je dar Boži, wopokaſmo jeho možy, dživ, kotryž ſo nowy narod mjenuje, a bjeſ njeho niſdy žadny cžlowjeſ ſatamanſtwa njewucžeknje. Ani ſaſkuzba, ani dobre pocžinki, ani ſkutki wēry, ani ſkutki luboſcže, ani nēkaſke wopory mōža tōn wuſpēch mēcz abo t ſkutkej bōiſkeje hnady dopomhacz, kotryž cžlowjekow hižo na ſemi do dweju dželow dželi: 1. Tajkič, kiž maja jenož jedyn narod, cželny narod.

2. Tajžy, kiž ſu ſ Boha narodženi a ſu ſ nowa narodženi.

Woni ſu bōiſkeho pſchirodženia doſtojni (2 Petr. 1, 4).

Woboži ſu pſched Božimaj woczomaj roſdželeni, runjež cžlowjekōjo roſdžela pſchezo njewidža, pſchetōž wjele mōže po ſwonkownym ſdacžu žiwjenje mēcz bjeſ teho, ſo je to prawe žiwjenje, wjele mōže ſwonkownje pobožnych byč bjeſ teho, ſo ſu ſ nowa narodženi. Sa prēniſchich je ſmjercž, kiž jich ſemſte žiwjenje wobſamknje, kōnž dnjom, kotrež Bōh jim da, ſo bychu pokutu cžinili a pſcheſ wēru ſ nim do towarſtwa ſtupili. Dolež hluſki woſtachu ſa Bože ſkōwo, hač runje mōžachu ſbože pſchijecž, jich Bōh prjecž woſmje, a ſkōnczne ſudženie mōže jenož wobtrucžicž, ſchtož ſu a ſchtož byč chžychu: na wēczne wot Boha dželeni, ſatamanſtwa do wſcheje wēcznoſcže pſchepodacz. To je druha, wēczna ſmjercž.

Schtož druhich naſtupa, kotſiž ſu ſ Boha narodženi, kotſiž ſu Bože džeczi pſcheſ wēru do Jeſom Khrysta, woni wjedža, ſo ſu na wēczne ſatamanſtwa, heli wucžeknyli. Eſmjercž, kotraž jich žiwjenje na ſemi wobſamknje, mōže jim jenož njebjeſke wrota wotewricž a jim do kraſnoſcže ſaūcz dacž. — A nētko wolcže! Schto chžecže? —

Juntrōcz ſo narodžicž a dwōjžy wumrjecž, abo dwōjžy ſo narodžicž a juntrōcz wumrjecž.

Wječžorna Boža ſlužba po bitwje pola Sedana.

Bo kraſnym dobycžu pola Sedana marſchērowalſche Thuringſki regiment do Pariſa a pſchiūdže t prēnjemu nōžnemu kwartērej do wby. Wſchitke domy ſo ſ wojakami pjeſnjachu a tola jich wjele žaneho ruma njenamafa. Duž wſa jena kompagnija w žyrkwi kwartēr. Ludžo ležachu w lōdži, offizērojo w kapali. Eſmjercž ſprōžni wojazy wuſchecſtrjechu ſo t ſpanju. Duž džeſche jedyn mjelcžo, kiž bę domach ſ wuczerjom, njewidžany na ſhor, kiwaſche towarſchej a proſchecſche jeho, ſo by mēchi teptał. Wōn ſam pał ſo na bērglowu ſawku ſymyſchi hrajeſche ſ poſnyimi hōſkami: „Nētk Bohu džaſuje.“ A hlaj, ſprōžni wojazy, woni wſchitžy ſaſo wotucžichu. Sedyn po druhim ſpēwa ſ mōžnym hōſkom ſobu a ſwjedžeſižy klinežki ſhwalbnyy kherluſch pſcheſ žyrkej do cžicheje nozy a pſche wſchitke wutrobny klinežki: „My Bohu Wōtžemi a Eſynej ſhwalbu damy, tež Duchu ſwjatemu,

Wſchelate ſ bliſka a ſ daloka.

Bohužel je ſo cholera w ruſkej Pōlſkej naſchim mjefam jara ſtraſchnje bližila. W Bendzinje, njedaloko Myſlowiž, je cholera mōžnje wudyrila a wjele woporow žadafa. Bjeſ hlupymy ludžimi je wumōłane, ſo dyrbja lēkarjo khorym hnydom ſ jedom ſawdawacz. Duž ſo wobaraja, lēkarſtwa wſacz a wobſtejnoſcže ſu jara ſrudne. Bruſtke mjelny ſu žyle ſ wojakami wobſadžene a wſchōn wobkhad ſ Ruſkej je ſaſafany.

W Bochumje je ſo generalna ſhromadžina ewangelſteho ſwjaſta wotdžeržafa, kotraž bę derje wopytana a hđžež wo wažnych praſchenjach jednachu. Jenohōkne ſu wobžarowanje wuprajili, ſo je ſwjaſtowna rada redemptoriſtam, kiž ſu runje tał ſtraſchni taž jeſuitojo, wrōczenje do Nēmſkeje dowolifa. Dale bu bjeſ druhim na bamžowy liſt, w kotrymž wōn ewangelſkich napomina, ſo bychu ſo do kline „ſamoſbōžnychcžinjažeje žyrkwe“ wrōcžili, ewangelſke wotmolwjenje date.

W Barlinje traje piwowa wōjna dale. Sozialdemocraczi ſu wōndano haſle ſaſo 37 ſhromadžinow wotdžerželi, w kotrychž ſ nowa wobſamknychu, žaneje kriepti piwa ſ piwarnjom picž, kotrež jich žadanje njedopjeſnja. Tola jich pſchemulka khorboſcž hižo wotebjera; a wjele towarſchow pije ſradžu wot nič ſaſafane piwo.

Wo lētufchich žnjach piſajaja hamſke nowiny. So ſ žyła lētufche žnē nadžije dopjeſniſke njeſku. Eſkomy je drje wjele, ale ſorna je maſo. W nētotrych provinžach njeſku dla wjele deſchcža rožki ſuche dom khowacz mōhli. S Ruſkeje pał pſchiūdu powjeſcže, ſo ſu ſo žitowe žnē jara poradžile.

Bjeſ Japanſtymi a Chineseami bęchu ſaſo nowe bitwy. Tola hiſtoreje žana meſta powjeſcž t nam pſchicžila njeje, kotra ſtrona je dobywafa. Japanſžy ſemjenjo ſu 80 milionow dollarow ſa wōjnu woprowali, wot kotrychž žaneje danje njewoſmu. Chinesejo ſu pał w wulkič pjenježnych ſtaroſcžach. Bohužel cžerpi pod tutymi wobſtejnoſcžemi ſaſo miſionarſtwa. W Chinesejkej buchu ſaſo miſionarojo morjeni a ſtrach je, ſo budže dale njemōžno, jich žiwjenje ſaſitacz.

Njeſtarajcže ſo.

Lōdžnik wjeſeſche duchowneho w maſej lōdžicžy ſ brjoħa t napſchecžnej kupje. W ſadnej lōdži ſtejeſche nawjedowar.

„Wy ſcže dženſa ſaſo tał ſrudny ſakubje“, džeſche ſarač t lōdžniſej.

„Hał wſchaf“, wōn wotmolwi, „ſyma je pſched durjemi a tał budže ſ mojimy pječžimi džęczimi? Eſym žyly džen w ſtaroſcžach.“

„To pał njedyrbi byč, pſchetōž ſbōžnik praji: Njeſtarajcže ſo.“

„Tōn ſchpruch njeroſymju; duž dyrbju ſo nētk lehnycž, wot ſwojich nalutowanych kroſchow ſebi nēotre dobre dny cžinicž a potom woczafnyč, hač Bōh luby Knjeſ mi ſchto wobradži ſa žonu a džeczi abo hač dyrbja wone hōd a ſymu cžerpicž?“

„To drje niž, ale — hejda ſakubje! ſchto je to?“ woſaſche na dobo duchownyy; my ſo runje pſcheſ ſtały wjeſemy a wy ſa nimi ani njehladacz? cžinicže po waſchej pſchiſkluſchnoſcži!“

„To drje, džeſche lōdžnik ſ mērom, pſchiſkluſcha nawjedowarjej. Wōn wſchaf ma prawidlo w ružy.“ „Cžinicže po waſchej pſchiſkluſchnoſcži, ſakubje, praju hiſtoreje jedyn raſ; njewidžicže ſtały? My ſo tepimy, hđyž tał loħkomyſljenje ſwoje džeto cžinicže.“

„Bo pschibkluichnosci cjinicz, lohtomyšlny bycz?“ wołasche rostobjenny kódnik; „knjeze, kak so mi sdacze? njedžetam ja po mozy? Dyrbju šnano šobu nawjedowacz pomhacz?“

„Saměšče, saměšče“, džěšche duchowny, „so bychmy šbožownje do přědka šchli.“

„Ach, to wšchaf by njewužitna wěz była, knjeze. Kóždu wšchaf cžini to šwoje, potom pónidze hižo wšcho derje. Nawjedowar nawjeduje a ju wjěkle wjedze. Tak je kódnikowe wašchnje.“

„Nó, njewšmicze mi sa što, Šakubje“, šnapschecžimi šo pošmėwazy duchowny, „w Božim kralestwje je tež tak. Džělanje je wašcha wěz, to cžinčje po mozach, a pschi tym njehladajče ani k prawizy, ani k lėmizy. Starošcz pať, so wy pschi wašchim džělanju kónz wošmjećje a do přědka njepšchindžecze, wostojče temu, kiž ma prawidlo a wo kotrymž pišane stej: Wšchitku wašchu starošcz cžišćicze na njeho, pschetož wón šo sa waš stara.“

Sthody twarz.

W mojich mlodych lětach — tak powjeda wobstarny cžlowjet — bydlach pola jeneho stareho blidaršeho mišchtra, kiž běšche šo na wumjeněf podaf, so by wječor šwojeho žiwjenja w wotpocžintu wužiwał. Tu budž pschispomnjene, so wón a jeho mandželšta na horznych lėtnich dnjach po wobjedze w šwojimaj kašchczomaj špinkašchtaj, kotrejž žyle hotowej w kólni stejěšchtej. To bě wěšćje porědke wašchnje, na šwjercž šo dopomnicž. Našch mišchtr měšesche w měšćje tu dobru škwalbu, so šo wusteji dobre sthody twaricž. Něťk běšcho šo na farje wšchelaf pschetwariko, tak so bě tež nowy sthód twaricž nusne. Čžěšćlojo pať jón twaricž njesamóžachu a teho dla bu mój hospodar k pomozny wołany. Wón džěšche a wumėri wšcho, domač ryšowafche nowy sthód na drjewowej tafli, twarjěšche po ryšowanju sthódome sthódženki a poruczi potom čžěšćlam, so bychu po sthód schli a jón postajili. A hlaj, sthód bě prawy.

Tež w našchich dnjach je wjele twarow, kiž šo próžuja, sa starých a mlodych sthód wot delkach horje twaricž t. j. jim pucž wot semje do njebjěš runacz. Woni pať nashonja, so to njesamóža. Našch jenicžki pucž je jenož knješ Jesuš Khrystuš. Šenož šchťož je potajnstwo jeho paršchony spóšnať a šłowo jeho hnady na šebi šamym nashonit, samóže tež druhim sthódženki wěry pokafacz, po kotrychž dyrbja woni horje šćupicž, so bychu šańdženje do wěčžneho žiwjenja wěšćje namafali. Šbože temu, kiž móže dušcham tak radžicž!

Njane pucžowanje.

Satrafchnje běšche šmjertny jandžel měšazy dołho bješ nami šakhadžaf. Wny wodychnychmy, jako žafošny šmjertny jandžel wot naš džěšche. Ale dołho hišchće žaneho wjěšćeho šynka šlyšchecž njebě. Čžěžka šrudoba na tyšaznych ležěšche. Hišchće dołho naš blėde liza a mofre woczi a čžorne žarowaze drašty na šhutne šrudženja wšchehomóžneho Boha dopomnicchu.

W wojerštej šchorowni w Bóšnanju ležěšche bješ wjele towaršchemi, kiž wšchaf běchu s mozy šwjercže wumoženi, ale nětko na druhich čžerpjenjach šwjadnych, čžěžko šchorony wojať. Dofelž čžujěšche, so šo kónz pschibližuje, prošchěšche duchowneho, so čžyni jeho pschincž woprawjecž. Duchowny dopokdnja do wulkeje šale šastupi, hđžěž kóžo pschi kóžu stejěšche. Tam ležěšche wbohi mlódženž, tajti hubjenny, so móžěšche cžlowjet čžěžko šapschimnyčž, so je šo w tym šuchim čžěle hišchće hacž dotal žiwjenje šdžeržaf. Ale něšchto běšche na nim, šchťož běšche hnuzaje: jašnej woczi, pschetrafnjene pohladanje. Šso wě, so šo na dołhe rozrěczowanje s tym šchorym myšlicž njemóžěšche. Wón běšche se Šchlešynškej, šyn wudowoy, kiž wšchaf běšche nadžiju mēla, so budže jej šyn w jejnej štarobje s podpjeru. Ale tón, runjež šrudny šwojeje macžerje dla, běšche tola štrošchtny; wón džě wjedžěšche, so šastarať wudowow w njebjěšbach bydli a so tež jeho macž njewo- pušchcži.

Bo krotkim rozrěczowanju duchowny s modlitwu šapocža: „Wšchehomóžny, šmilny Božo, po twojim šłowje ja k tebi pschindu. Ty šy prajit: Wołaj šo ke mni w čžafu teje nušy. Něťk pohladaj na wulku nušu čžěla a dušche, kiž na mni leži! Duž pomhaj mi, luby Knježe! Knježe Jesu, šmil šo nade mnu! Ty wote mnje njepónidžěšch, pschetož ty šy mje warbowaf a dobyť se šwojej drohej krowju sa šwoje wobšedženštwu. Ša šym na twoje mjeno

šchcženy, o Božo, šwjata Trojiza!“ A nětko hlaj! Šchorony šchě hnydom pschi špocžatku modlitwy s pošlednymi mozami šo kufť pošbėhnyť, hladašche na duchowneho a špėwafche se šlabym, wote mřėwazym a tola pschi pschibjerazej čžišchinyje we wulkef šali irošymliwym hlošom žyly šhėrlušch: „Ša k šbožnosci šym wu- šwoleny a k ludu, kiž cži pschibklušcha“ atd. hacž do kónza. Šako běšche hamjen prajit, wšchitny towaršchojo hšuboko hnuczi hamjen prajichu a modlo na šwjecženje šwjateje wječerje šedžbowachu, na kotrejž šo dušcha šwjercži bliškeho towaršcha wofšchewjěšche.

Šopokdnju duchowny šašo pschindže, so by sa šwojim lubym šchorym hladať. Ale psched pot hodžiny běšche hižom pschětrať a w mērje domoj šchot. Krašne běšche, šchťož jeho towaršchojo wo jeho pošlednich wofomiknjenjach powjedachu. Wón běšche hnydom po wužiwaniu šwjateho wofkafanja ružny štyšnywšchi šo k šcženje wobrocžit a dołhi čžaf šmėrom ležaf. Dnyš a dnšč bě něčťo čžišche k njemu pschistupit pohladacz, hacž je hišchće žiwy.

Na dobo šopokdnju běšche šwoju hłowu k towaršcham wobrocžit a jašnje šcžěchwaze prajit:

„Lubi towaršchojo, měšćje šo derje! Wóh daj wam šašo šćrowošcz, hđž je wam wužitne! Ša budu nětko rjane pucžowanje cžinicž.“

To wuprajiwšchi běšche pschětrať. Šeho dušcha běšche domoj šchła k šwojemu Knješej.

Čžješch-li šo Bohu sa kóždu dobrotu džafowacz, ty njeby čžafža namafaf, na žafošcz hišchće šćoržicž.

Štary duchowny pschindže k šchoremu, kiž na jatra čžerpjěšche a tak bě tak šrudny, so wšchēm šwojim žiwjenje jara čžěžko cžinjěšche. Duž čžyšche wón tež duchownemu wulke wupowjedanje wo šwojim hubjenštwje cžinicž, tón pať jeho pschetorhny a džěšche: „Čžžemoj šo najpředy džafowacz. „Šso džafowacz? Šola mje njeje šo sa nicžo džafowacz.“ „Šhi, hanbucze šo! Ššchšchcže jeno, ja čžy šo sa waš modlicž.“ Ružny štyšnywšchi džěšche tak: „Luby wotče w njebjěšbach, ja pokorjenny Šonaš pschindu psched twoje woblicžo a čže škwalu. Wlam jědž a picže a wšcho, šchťož trjebam, pschinyšku woni mi hnydom. Moje kóžo je runje tak, kaž čžyšch je rad mēcz, bješ tym, so tola někotryžkuliz šchorony dyrbi s hubjenšchim kóžom špokojom bycz. W mojej šćwje njeje žanych muchow, byrnjež je mēšaz auguť. Nať dyrbja čže škwalicž, so moji lubi a lėkar pschěczelniwje šomnu wobšhadžaja a hišchće nihdy nješku roš- njemdrjeni přjecž bėželi, so šym tak jara šly? A hišchće njeje žana nóž była, hđžěž njemóžach tšfi abo šchťyri hodžiny špacž. D mój Božo, kak šy tak dobrocžimny, so ty mi s tutym duchownym cžlowjeka pošćelešch, kiž mje bješ wopaczneje šacžuwofčje pschima a mi šjewi, kaške šym hrošne šćworjenje a kak šy ty dobrocžimny. A něťk šy mi šłowo twojeje hnady šdžeržaf a dašch mi šlyšchecž wo wěčžnej šbožnosci. Nať wobohacžich mje psched wjele druhimi, kiž dyrbja twojeho šłódkeho šłowa tradacz. Šow pať wołasche šchorony: „Ššchšćančje, knješ duchowny! Nječham tež šwoje žiwe dny hubu wjazny njewotcžinicž, šhiba k škwalenju a k džafowanju.“

Šdnyž wy čžjecze, móžecze šchorym dobrotu cžinicž.

W Šubingach ležěšche nan šchorony na šchorošcz, kotraž šo wuhojicž njeda. Šo by šo psched najwješchim hubjenštwom šakhowaf, dyrbješche šhėžu pschedacz. Wot šamožitych wobhđlerjom bu hušto se šylnej jědžu a s draštu sa jeho džěcži wobdarjenny. Nětko běšche wot gmejny drjewo doštať. Ale šchťo jo roškaf? Běšche jeho šćarošcz. To njemóžachu te šwójby, katřej jeho podpjerachu, wobštaracz. Šeho šušhodža čžitachu šnano tež hušto a šlyšchachu w žyřtwi wo šmilnošczi, ale woni šebi myšćachu, so to šamnych bohattyč nastupa; woni džě njemóžachu nicžo dacž. Šanemu pať myšć njepšchindže, so, hđžž šchoremu drjewo roškaf, šnano runje telko šmilnošcže wopokaze kaž tajžny, kiž s pjenješami a s druhimi wėzami šchoremu mužej pomhaja. —

Wjele móže šo žyle do čžěžkeje šćužby nad šchorymi a hubjenymi podacz. Šchťo móžemy my? Šo tym šo nam šudjenje doštanje. Tón Knješ wě, šchťo je nam date? Wón wě šo šchudny tyšazy dacž njemóže. Tamna wudowa, kotraž dwě šcherpazy do Božeho kašchcža položil, je najwjazny cžinika. Wona běšche cžinika, šchťož móžěšche. Šchťo móžěšch ty cžinicž? Runje tak wjele, kaž jara teho Knješa lubujěšch.